

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Conferința de inaugurare a proiectului UNIVER.SEA-NET

Pe 18 aprilie 2013, la sediul Universității „Andrei Țaguna” din Constanța, România, a avut loc Conferința de inaugurare a proiectului University collaboration network at the Black Sea – UNIVER.SEA-NET. Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, a fost reprezentată la eveniment de Oleg BALAN, vicerector, doctor habilitat, profesor universitar, și Ina MACOVEI, metodicist, Direcția cooperare internațională și investigații științifice.

Proiectul, cu o durată de 24 de luni, este finanțat de Uniunea Europeană în cadrul Programului Operațional Transnațional Bazinul Mării Negre 2007-2013, autoritatea de management fiind Ministerul Dezvoltării Regionale și Admi-

nistrației Publice al României. Obiectivul principal al proiectului este crearea unui mediu cultural comun în bazinul Mării Negre, prin promovarea valorilor educaționale și prin valorificarea identităților regionale.

Activitățile din cadrul pro-

iectului includ organizarea workshop-urilor pentru mediul academic și mobilități internaționale pentru studenți, contribuind la dezvoltarea relațiilor armonioase în regiune. Plecând de la un nucleu de 5 universități, la finalul proiectului rețea-

ua va cuprinde peste 40 de instituții de învățământ superior care vor constitui un motor de dezvoltare în domeniile educaționale, științifice și culturale, creând o platformă dinamică a cooperării regionale.

Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova participă la program în parteneriat cu Universitatea „Andrei Țaguna” din Constanța, Universitatea Aydin din Istanbul (Turcia), Universitatea Karabuk (Turcia) și Universitatea Internațională a Mării Negre, Tbilisi (Georgia).

Conferința de inaugurare a proiectului UNIVER.SEA-NET a constituit un bun prilej pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova cu Universitatea „Andrei Țaguna” din Constanța, precum și cu instituțiile partenere din acest program.

Cor „F. P.”

Academia de Administrare Publică merită un statut special,

CORRESPONDENTUL:
D-voastră ați dedicat Academiei de Administrare Publi-

este de părere dl Corneliu POPOVICI, doctor în filozofie, conferențiar universitar, vicepreședinte al SA „DAAC Hermes”, care în perioada anilor 2002-2008 a activat în cadrul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, deținând în 2006-2008 funcția de vicerector al Academiei. Vă propunem un interviu realizat cu Domnia sa, prilejuit de aniversarea de 20 de ani de la fondarea Academiei de Administrare Publică.

că 6 ani, făcând parte și din conducerea instituției. Cum Vă amintiți acea perioadă de activitate în serviciul sistemului public al țării?

Corneliu POPOVICI: Până a fi angajat la Academia de Ad-

ministrare Publică, activam în calitate de profesor, fiind doctor, conferențiar universitar la Universitatea de Stat din Moldova și, prin cumul, dețineam funcția de vicerector într-o instituție privată de învățământ

superior din Chișinău. Desigur, eram la curent cu activitatea Academiei de Administrare Publică.

În vara anului 2002 am fost

(Continuare în pag. 4)

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a desemnat Primul-Ministru interimar

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a semnat decretul de desemnare a domnului Iurie Leancă, viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene,

în calitate de prim-ministru interimar, din data de 25 aprilie a.c., până la formarea noului Guvern.

Primul-ministru interimar, Iurie Leancă, va avea atribuțiile unui premier aflat în deplinătatea funcției, însă cu unele excepții. Legea cu privire la Guvern spune că el nu va putea decide cu privire la demisia cabinetului de miniștri sau a primului-ministru.

O altă restricție ține de imposibilitatea de a recomanda și

forma componența Guvernului. Premierul interimar nu poate face nici propuneri cu privire la numirea și eliberarea din funcție a miniștrilor.

De asemenea, persoana care îndeplinește temporar obligațiile primului-ministru nu poate numi și elibera din funcție șefi ai instituțiilor aflate în subordinea Guvernului.

Potrivit Constituției, în cazul imposibilității primului-ministru de a-și exercita atribuțiile sau

în cazul decesului acestuia, Președintele Republicii Moldova va desemna un alt membru al Guvernului în funcția de prim-ministru interimar până la formarea noului cabinet.

Iurie Leancă se va afla la șefia Executivului până va fi numit un nou cabinet. Numirea sa în fruntea Executivului s-a produs după ce Curtea Constituțională a stabilit că Vlad Filat nu are dreptul să candideze pentru funcția de prim-ministru.

Marian Lupu – demis din funcție

Marian Lupu, liderul PDM, a fost demis joi, 25 aprilie, din funcția de președinte al Parla-

mentului Republicii Moldova, cu voturile a 76 de deputați, care și-au exprimat opțiunea în mod secret, în cabina de vot.

Erau suficiente 67 de voturi, adică 2/3 din totalul celor 101 deputați.

Trei parlamentari au votat împotriva demiterii lui Marian Lupu. La vot au participat deputații PCRM, partid condus de

Vladimir Voronin, PLDM, formațiune condusă de Vlad Filat, unii deputați din grupul "reformatorilor PL" condus de Ion Hadârcă, precum și deputați neafiliați, foști comuniști.

Inițiativa revocării din funcție a lui Marian Lupu a fost înaintată de deputații comuniști la începutul ședinței din 25 aprilie a Parlamentului.

După ce Vlad Filat a plecat

de la conducerea Guvernului, urmare a deciziei Curții Constituționale din 22 aprilie, deputații din formațiunea sa, PLDM, n-au ezitat să determine și plecarea lui Marian Lupu din înalta funcție în stat.

Actuala situație politică poate conduce la alegeri parlamentare anticipate, apreciază numeroși politicieni și analiști.

Ședința extraordinară a Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare

La lucrările ședinței, prezidate de viceprim-ministrul în exercițiu, Mihai Moldovanu, au fost prezenți membrii Comisiei, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, mediul academic de profil, reprezentanți ai societății civile și organizațiilor internaționale, precum și Tomas Kucera, profesor la facultatea Demografie și Geode-

mografie, Universitatea Charles, Praga, Republica Cehă.

DI Mihai Moldovanu a menționat că fondul ONU pentru Populație (UNFPA) continuă să dețină un rol primordial în problematica demografică și aplicarea Programului de Acțiune de la Cairo, alături de Guverne și alte instituții naționale, globale și regionale. De asemenea, Programul de Acțiune relevă, că dacă nevoile de planificare familială și de sănătate a reproducerii dispun de acoperire cât mai largă, sunt coerente cu alte servicii de bază de sănătate și educație, atunci stabilizarea populației lumii va avea loc în mod natural.

În anul 2004, prin aderarea la declarația de la Cairo, implecit la Programul de Acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare, Republica Moldova și-a asumat obligația de realizare a obiectivelor stabilite la nivel mondial în scopul asigurării respectării drepturilor fundamentale ale omului, reducerii sărăciei, consolidării capacităților instituțiilor statului pentru accesul universal la informații și servicii în domeniul sănătății reproductive și alte servicii publice de calitate.

Membrii Comisiei au decis că Academia de Științe a Moldovei va organiza activitatea

Centrului de cercetări, ce va reprezenta o subdiviziune consultativă pentru politici publice și de monitorizare în domeniul dezvoltării demografice, precum și va identifica mijloacele materiale și financiare în scopul organizării activității Centrului.

Thomas Kucera a prezentat o informație amplă referitor la experiența Cehiei în ceea ce ține de crearea Centrului demografic, pașii importanți care urmează a fi luați în considerație pentru crearea și buna activitate a unui astfel de centru. Expertul ceh a confirmat disponibilitatea țării sale de a acorda suportul necesar Republicii Moldova în acest sens.

Oaspeți din Estonia în vizită la Academia de Administrare Publică

Pe 15 aprilie curent, o delegație a Universității de Tehnologii din Tallinn, Estonia, în componența dlor Tanel KERIKMÄE - profesor, director al Facultății de drept, Lehte ROOTS - șef al Catedrei de drept, și Alexandru SVETLICINII - cercetător la facultatea respectivă, s-a aflat într-o vizită de lucru la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova. Ei au avut o întrevedere cu dl vicerector al Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. La întâlnire au participat d-nele Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului organizarea instruirii, Aurelia ȚEPORDEI, lector superior universitar, director al Departamentului dezvoltare profesională, și Ina MACOVEI, metodist, Direcția cooperare internațională și investigații științifice.

Dl Oleg Balan a făcut o succintă prezentare a Academiei de Administrare Publică, insistând asupra reformelor structurale ale instituției, care au fost realizate cu începere din 2010. Scopul acestor restructurări a fost de a face instituția mai operațională, de a perfecționa

procesul de studii prin implementarea metodelor avansate de predare, conform standardelor europene și internaționale.

Dl Tanel Kerikmäe a prezentat, la rândul său, Universitatea de Tehnologii din Tallinn, care fiind o instituție publică, se află totuși la autofinanțare. Cea mai mare parte a veniturilor acesteia revin din proiecte, care constituie 48 la sută din bugetul instituției. Activitatea de atragere și implicare în proiecte naționale, regionale și internaționale, este desfășurată tot mai pe larg, ea fiind extinsă nu numai în Europa, dar și în Eurasia. Vizita la

de a iniția noi proiecte, dat fiind interesul sporit al Estoniei de a susține Republica Moldova în procesul de integrare în Uniunea Europeană. „Acesta și este scopul vizitei noastre la Academia D-voastră, a menționat dl Tanel Kerikmäe, de a stabili relații de colaborare și de a evidenția prioritățile, domeniile în care ar fi binevenită implementarea

lizare, odată cu implementarea căreia va fi necesar de a completa administrațiile publice locale cu cadre bine pregătite de funcționari publici. Și aici rolul Academiei este decisiv. Astfel, că de un real folos va fi practica și experiența avansată a Estoniei, care este membru al Uniunii Europene.

Au fost punctate și alte priorități, precum stagierile peste hotare ale profesorilor și masteranzilor Academiei, invitarea profesorilor și experților de peste hotare pentru a ține prelegeri la

unor proiecte în cooperare cu parteneri din Estonia”.

Academia de Administrare Publică se înscrie, de asemenea, în politica universității

Dl Oleg Balan a subliniat că o prioritate la ora actuală este Strategia de descentra-

Academiei și, desigur, inițierea și implementarea unor proiecte privind perfecționarea procesului de studii.

Partea estoniană a propus, de asemenea, servicii de intermediere în vederea stabilirii relațiilor de parteneriat dintre Academia de Administrare Publică și alte instituții de învățământ superior din Estonia.

În finalul întrevederii, s-a convenit de a fi concretizate domeniile și tematica în vederea inițierii în comun a unor proiecte și semnarea unui acord de colaborare reciproc avantajosă.

Vlad IONAȘCU

Academia de Administrare Publică merită un statut special

(Continuare. Început în pag. 1)

invitat de rectorul Academiei de Administrare Publică, Mihail Platon, pentru a discuta unele subiecte privind învățământul superior din Republica Moldo-

va. Ca urmare a acestor discuții și a invitației rectorului, am luat decizia de a veni la Academie. Acest pas a fost influențat, în special, de ideile pe care le promova dl Mihail Platon, realizările pe care le-a obținut. Astfel, a început o nouă etapă în activitatea mea, într-o strânsă legătură cu realizarea, alături de dl M. Platon și echipa Academiei, a unor planuri ambițioase de consolidare și dezvoltare a unei instituții prestigioase de învățământ superior din Republica Moldova. Am început cu conducerea Catedrei „Științe socioumanistice”.

COR.: Care au fost acele idei și planuri?

C.P.: În mai 2002, Academia de Administrare Publică a împlinit 9 ani de activitate. Totalurile, făcute cu această ocazie, au demonstrat realizările importante în crearea în Republica Moldova a unei instituții de învățământ superior cu un statut specific, cum ar fi Academia, și au fost identificate unele probleme, rezolvarea cărora deschidea noi perspective pentru A.A.P. Astfel, se impunea modificarea cadrului normativ de activita-

te a Academiei, având ca scop consolidarea instituțională, oficializarea statutului specific al Academiei în sistemul educațional și cel al serviciului public, sporirea gradului de stabilitate în relațiile cu autoritățile cen-

trale ș.a. De aceea, din 2002 până în vara lui 2003, echipa A.A.P. a elaborat și a reușit să promoveze în Guvern și Parlament un nou cadru normativ, care reglementa activitatea Academiei. Mă refer la decretul Președintelui R. Moldova privind aprobarea noului statut, modificarea Legii Serviciului Public și acordarea statutului de funcționar public pentru colaboratorii A.A.P., modificarea unui șir de Hotărâri de Guvern privind A.A.P. și sistemul de formare continuă a funcționarilor publici.

COR.: De ce a fost necesar de schimbat statutul Academiei?

C.P.: După cum am menționat, cei aproape 10 ani de activitate a Academiei, care a fost fondată pe lângă Guvernul Republicii Moldova, au evidențiat mai multe probleme de ordin conceptual și organizatoric care se răsfrângeau și asupra procesului de studii. Experiență anterioară a Academiei, sub egida Guvernului, a fost una specifică, așa spune, fiindcă, odată cu schimbarea conducerii executivului republican,

se produceau și anumite perturbări nedorite în activitatea Academiei. Cunoaștem situația din acea perioadă, sfârșitul anilor '90 ai secolului trecut și începutul anilor 2000, când erau frecvente schimbările guvernelor, lucru care afecta activitatea Academiei. Se impuneau unele măsuri care să minimalizeze influența instabilității politice asupra activității Academiei. **Am studiat experiența mai multor instituții similare Academiei din diferite țări ale lumii și am constatat că astfel de instituții funcționau pe lângă șefii de stat (academii regale sau academii prezidențiale). Asume acest statut acorda stabilitate în funcționarea instituției (șefii statului se schimbă mai rar decât șefii de guvern) și o poziție importantă în sistemul de pregătire a angajaților din serviciul public. Experiența internațională, propria experiență au stat la baza noului cadru normativ pentru A.A.P.**

După ce a fost modificat cadrul normativ și toată documentația necesară, în 2003, prin Decret prezidențial, Academia de Administrare Publică a devenit pe lângă Președintele Republicii Moldova. Academia a obținut stabilitatea necesară. Asume această stabilitate ne-a permis să înregistrăm noi realizări de performanță și să implementăm noi idei și strategii, să stabilim importante relații de colaborare cu un șir de instituții similare din străinătate. Așa vrea să menționez unele proiecte finanțate de organizațiile și instituțiile internaționale, care au permis invitarea la Academie a unui șir de experți și profesori din străinătate, elaborarea materialelor didactice, depasarea profesorilor noștri la stagieri peste hotare, dotarea cu tehnică performantă etc.

COR.: Au urmat și alte modificări?

C.P.: Desigur. Trebuia să

mergem înainte. Au fost modificate un șir de alte acte normative și, ca urmare, Academia a devenit o instituție de învățământ superior cu statut specific, reglementat atât de Legea învățământului, cât și de Legea Serviciului public. Noul statut, obținut de Academie, s-a reflectat benefic nu numai asupra instituției, dar și asupra colaboratorilor A.A.P., inclusiv din perspectivă materială. A urmat transformarea sistemului de admitere la A.A.P., perfecționarea sistemului de formare continuă, oficializarea statutului specialităților științifice în domeniul administrației publice, crearea Consiliului Științific, modificarea statutului studiilor etc.

COR.: D-voastră ați activat și în calitate de profesor, și de șef a mai multor catedre. Ați avut, astfel, posibilitatea de a aplica extensiv experiența și practica D-voastră de lucru?

C.P.: Da, am îndeplinit mai multe funcții, conform schimbărilor structurale, operate în cadrul Academiei. Chiar de la bun început, când am venit la Academie, am avut un dialog permanent cu dl Mihail Platon, dar și cu alți colegi, privind inițierea anumitor proiecte prin care trebuia perfecționată baza didactică și metodologică pentru avansarea științei autohtone în domeniul administrației. În acest context, așa vrea să spun că, pe timpuri, la Academie exista așa-numitul „Club al Înțelepților”, unde erau invitate personalități marcante cu o bogată experiență administrativă și de viață. Aici se discuta diferite probleme, inclusiv cele ce țineau de perfecționarea activității A.A.P. Deciziile luate trebuiau să fie implementate. Sunt onorat că rectorul M. Platon mi-a încredințat realizarea unora dintre acestea. De aceea, mi s-a propus să mă ocup de

(Continuare în pag. 5)

Academia de Administrare Publică merită un statut special

(Sfârșit. Început în pag. 1, 4)

Catedra „Științe socioumanistice”, ca peste un an, după ce s-au produs modificările, despre care am vorbit mai sus, să fiu numit șef al Catedrei „Relații internaționale”, paralel, suplînind funcția de șef al Direcției relații internaționale. Aveam ca obligațiuni de bază stabilirea relațiilor de colaborare cu instituțiile similare din străinătate, donatorii internaționali, elaborarea programelor de studii racordate la standardele europene etc.

Odată cu plecarea dlui Mihail Platon de la Academie la Președinție, noul rector, dna Ala Mironic, mi-a propus să mă ocup de Catedra „Administrare de stat și municipală”, care era catedra de bază a Academiei, creată de Mihail Platon și condusă de domnia sa toți anii, cât a activat în cadrul Academiei.

În 2006 am fost numit vice-rector.

COR.: Care au fost activitățile D-voastră de bază în calitate de vicerector?

C.P.: Sfera mea de activitate ținea de procesul didactic, relațiile internaționale, de coordonarea proiectelor în care Academia era parte.

COR.: V-aș ruga să ne relați despre cele mai valoroase realizări ale D-voastră în această funcție?

C.P.: Dintre realizările, de care îmi aduc aminte cu mare plăcere, a fost schimbarea statutului documentelor care le obțineau absolvenții A.A.P. Dacă până atunci, absolvenții primeau o diplomă cu statut specific, care nu era recunoscută de Ministerul Educației, și, respectiv, apăreau probleme în ceea ce privește recunoașterea documentelor în țară și străinătate, noi am obținut echivalarea studiilor postuniversitare la Academie cu studiile de masterat. Absolvenții, după această

schimbare, au început să primească diplome de master. Mai mult ca atât, am reușit să obținem eliberarea diplomelor de master și pentru absolvenții promoțiilor anterioare.

O altă realizare importantă a fost includerea în Nomenclatorul specialităților științifice din R. Moldova a specialității „Administrare publică”. Acest lucru a fost posibil să-l obținem, în mare măsură, grație susținerii oferite de dl Mihail Platon, care la acel timp era consilier al Președintelui Republicii Moldova. **Datorită acestui fapt, a apărut posibilitatea de a obține diplome de doctor la 2 specialități originale în R.Moldova: „Istoria, teoria și metodologia administrației publice” și „Organizarea și dirijarea în instituțiile**

Ucraina, Belarus, Rusia, România, din alte țări, cu care făceam schimb de delegații, schimb de experiență, de informații, care ne-au ajutat mult la dezvoltarea Academiei.

Îmi aduc aminte, cu mare bucurie, de faptul că am realizat împreună cu colegii din Academie un proiect important în 2007, după alegerile locale. Un grup destul de restrâns de colaboratori a reușit în termene record să elaboreze „Ghidul alesului local” și un „Ghid pentru instruirea viitorilor formatori”.

Împreună cu colegii am elaborat pentru prima și, cred eu, unica dată în Republica Moldova, un ghid pentru aleșii locali din UTA Găgăuzia. În baza acestor manuale au fost instruiți în câteva luni peste 12 mii de aleși locali, ceea ce a fost de mare importanță pentru îmbu-

administrației publice; servicii publice”. La Academie a fost creat Seminarul științific de profil în cadrul căruia doctoranzii puteau să susțină teze la aceste noi specialități.

Astfel, a fost creat un sistem integral care includea formarea continuă a funcționarilor publici, studii de masterat la specialitatea Administrare publică și studii de doctorat în acest domeniu.

Plus la aceasta, au fost extinse relațiile constructive de colaborare cu colegii din

nățășirea calității administrației publice la nivel local.

O altă realizare a fost proiectul „Gestionarea finanțelor publice”. În cadrul acestui proiect a fost elaborat un șir de materiale didactice, au fost instruiți mai mulți profesori și s-a realizat dotarea tehnică a Academiei.

Un proiect interesant a fost realizat în comun cu Ministerul Economiei – instruirea funcționarilor publici din autoritățile publice centrale în domeniul Reformei regulatorii (Ghilotina).

Desigur, nu am reușit să realizăm tot ce am planificat, dar, după cum se spune, întotdeauna este loc pentru mai bine.

COR.: Acum sunteți vice-președinte al SA „DAAC Hermes”. Mai întrețineți relații cu Academia de Administrare Publică?

C.P.: În 2008 m-am transferat la Institutul de Stat de Relații Internaționale din Moldova, prorector, iar din 2010 activez la SA „DAAC Hermes”. Cu foștii colegi de la Academie, desigur, că țin relații, dar vreau să spun că Academia mi-a rămas tot așa de aproape, dat fiind faptul că și în prezent la Academie activează soția mea, Angela Popovici, care este profesoară la Catedra „Științe administrative”.

COR.: Ce i-ați dori Academiei la vârsta celor 20 de ani impliniți?

C.P.: Eu cred că conducerea Academiei de Administrare Publică, corpul profesoral-didactic, întregul colectiv va realiza pe deplin planurile și strategiile, bazele cărora au fost puse de fondatorul și primul rector, Mihail Platon, fiindcă noua conducere are o mare experiență și practică de lucru, are o viziune europeană în domeniul respectiv.

Dar cel mai important, în opinia mea, este faptul că Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova merită un Statut specific, pentru că nu poate fi echivalată cu alte instituții obișnuite de învățământ superior, lucru care trebuie să fie conștientizat la nivel de stat. Acest statut trebuie să acorde anumite privilegii și instituției, și colaboratorilor, să legifereze specificul Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova pentru a se realiza din plin.

Interviu de Ion AXENTI

A fost lansat Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată pentru anii 2013-2015

În cadrul unei ședințe de lucru cu primarii și reprezentanții administrațiilor publice locale din 20 de comunități au fost prezentate activitățile Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI), planificate pentru anii 2013-2015.

Dna Victoria Cujba, șefa Direcției Politici de Descenzalizare a Cămarilor de Stat, a subliniat că fortificarea capacităților administrației publice locale este o precondiție importantă pentru implementarea Strategiei Naționale de Descenzalizare, iar PCDLI vine să acorde asistența tehnică necesară.

DI Mihai Roșcovan, manager de program, a menționat că obiectivul PCDLI pentru anii 2013-2015 este susținerea furnizării unor servicii publice mai bune și echitabile și o dezvoltare locală durabilă, facilitate de un cadru legal și instituțional îmbunătățit ca urmare a implementării Strategiei Naționale de Descenzalizare. La nivel local, PCDLI prevede activități de consolidare a capacităților administrației publice locale din 20 de comune și 10 grupuri de comunități de a răspunde mai bine nevoilor femeilor și bărbaților din comunitățile lor, în special, celor din grupurile vulnerabile, de a îmbunătăți managementul, accesul și calitatea serviciilor locale, și de a susține crearea unui mediu permisiv pentru dezvoltarea economică locală și a afacerilor rurale.

Dna Olesea Cazacu, coordonatoarea componentei locale a PCDLI, a menționat că selecția comunităților-țintă a fost efectuată în baza unor criterii riguroase, fiind aprobate de către Consiliul de Conducere al PCDLI, iar succesul implementării activităților depinde de implicarea activă a administrațiilor publice locale și comunităților locale.

Asistența va fi acordată

pentru a ajuta comunitățile-țintă să devină adevărate modele de dezvoltare locală. Pentru aceasta se preconizează implementarea unui set de activități atât pentru mobilizarea

comunităților pentru abilitare, cât și pentru consolidarea capacităților administrației publice locale privind planificarea strategică, transparența și implicarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local, îmbunătățirea managementului instituțional, funcționării și operării administrațiilor publice locale etc.

De asemenea, sunt prevăzute activități de instruire și asistență în diverse domenii ca managementul finanțelor publice locale, achiziții publice, managementul serviciilor locale etc., dar și vizite de studiu și schimb de bune practici, asistență în utilizarea tehnologiilor informaționale, dezvoltarea economică și promovarea investițiilor la nivel local ș. a. Comunitățile-țintă ale PCDLI vor beneficia de granturi pentru dezvoltarea instituțională a administrațiilor publice locale și a serviciilor publice locale, precum și suport pentru mobilizarea comunităților pentru abilitare și dezvoltarea afacerilor rurale.

Dna Valeria Ieșeanu, analist de Programe PNUD, a menționat că de mai mulți ani

Organizația Națiunilor Unite acordă o atenție sporită programelor de dezvoltare locală în Moldova. Din 2010 PCDLI este implementat prin intermediul PNUD Moldova și UN

amplasată în apropierea municipiului Bălți, comuna noastră are bune perspective de dezvoltare durabilă. Sursele financiare din cadrul acestui program le vom direcționa la reparația drumurilor, îndeplinirea lucrărilor de salubritate. Vom susține și întreprinderea municipală de prestări servicii comunale, creată pe lângă primărie de consilierii locali. Un avantaj pentru noi, de această părere fiind și alți primari, este instruirea privind elaborarea proiectelor și atragerea investițiilor străine.

DI Mihai Roșcovan a ținut să accentueze importanța cooperării intercomunitare, ca primăriile incluse în program să devină un fel de centre regionale pentru implementarea proiectelor în parteneriat cu localitățile învecinate și, astfel, să fie răspândită experiența și practica înaintată a unei administrări locale eficiente pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a tuturor localităților.

În 2013-2015 PCDLI va continua să aplice abordarea bazată pe drepturile omului și egalitatea de gen și să acorde o atenție sporită activităților de abilitare a femeilor și grupurilor vulnerabile. Conform **dlui Veaceslav Balan, analist de program**, prin activitățile de abilitare și mobilizare comunitară grupurile vulnerabile vor deveni parteneri de încredere în dezvoltarea locală, iar procesul de guvernare locală va fi cu adevărat unul participativ și transparent.

Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată este implementat de Guvernul Republicii Moldova cu asistența Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Entitățile Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și cu sprijinul financiar al Guvernului Danemarcei.

Women, programul fiind extins pentru următorii ani.

Eugen Dumenco, primar de Lipcani, Briceni: Selectarea și includerea primăriei noastre în programul PCDLI ne oferă oportunități viabile care ne vor ajuta la soluționarea problemelor comunității și prestarea unor servicii de calitate cetățenilor. În dependență de cota programului, ce va reveni orașului nostru, vom implementa proiectele prioritare pentru dezvoltarea durabilă a localității. Este vorba de asigurare cu apă potabilă, rețeaua de canalizare, salubritate etc.

Claudia Ivanov, primar de Iargara, Leova: Activitățile de instruire și capacitate a APL, din cadrul programului PCDLI, ne vor ajuta cu mult la eficientizarea administrării locale. Noi mizăm nu doar pe proiecte locale, ci intercomunitare. Deja am inițiat proiectul de cooperare cu localitățile învecinate Borogani și Baiuș, „Managementul deșeurilor menajere”. Sunt multe alte idei de dezvoltare a comunei, realizabile anume cu suportul acestui program.

Anatolie Baci, primar de Corlăteni, Râșcani: Fiind

Sfânta chemare a satului

Primarul de Tântăreni, Te-lenești, Dumitru Stoica, parcă anticipând o întrebare firească, el fiind la primul său mandat, se străduiește să fie cât mai explic-

„Nu am venit aici, la primărie, de dragul funcției, cum ar crede unii, că, chipurile, ar fi azi la modă, dar pentru sat. Ei, cum să fiu mai pe înțeles. Aici m-am născut, aici mi-am crescut copiii, aici îmi sunt rudele, prietenii. Este baștina noastră, pe care cu toții o vrem mai arătoasă, mai bine îngrijită, spre binele tuturor consătenilor. Dar în realitate lucrurile nu stăteau tocmai așa. Multe probleme rămăneau neresolvate de mai mulți ani. Să luăm, de exemplu, gazificarea. De mai bine de opt ani s-a tot vorbit despre gazificarea satului, dar carul tot pe loc stătea. Când mă întâlneam cu oamenii, numaidecât discutam și despre situația din sat, cam tot aceeași din an în an. Și atunci m-am gândit, știind cum prin alte sate din raion, sau chiar din alte părți, totul e în mișcare, în dezvoltare, într-o binele oamenilor, să mă înscriu în cursa electorală pentru funcția de primar. Înțelegem ce mare responsabilitate îmi iau asupra mea, de a avea în grijă un sat întreg și de a face ceva pentru el, pentru oameni, dar altfel nu se mai putea. Prea era în delăsare totul și oamenii doreau o schimbare”.

La început, parcă mai stătea la îndoială, că ce îi trebuia la cei 50 de ani, fiind un om împlinit, atâtea griji, bătaie de cap și nesomn, dacă vrei să fi un adevărat primar. Dar simțul

de gospodar, însăși practica și experiența de viață, dar și îndemnul consătenilor, l-au decis în alegerea sa.

Altfel nici nu putea fi. Fiind devotat satului de baștină, după ce a absolvit Universitatea Agrară de Stat din Chișinău, revine la vatră și lucrează în sovhozul „Codrul Nou”, cum se numea pe atunci gospodăria din localitate. A condus brigada mecanizată de câmp, subdiviziunea de bază a gospodăriei, care era specializată în producerea semințelor de porumb, floarea-soarelui și cerealelor. În anul 1990 sovhozul „Codrul Nou” a fost divizat în două gospodării: „Codrul Nou” și „Tântăreni”.

În 1997, la adunarea generală a sovhozului „Tântăreni”, dl Dumitru Stoica a fost ales în funcție de director. După realizarea programului „Pământ”, fiind adoptată decizia de a repartiza cotele angajaților fostei gospodării, dumnealui înființează SRL „Ledim-Agro”, care a activat până în anul 2006. Au urmat și alte schimbări, prevalând deja sectorul privat în agricultură.

În aceste condiții, rolul administrației publice locale era unul de importanță vitală pentru sat, având ca obiective și dezvoltarea localității, și relațiile cu agenții economici, pentru ca împreună, cu forțe comune, să fie rezolvate problemele neresolvate de mai mulți ani. De aici și scopul pe care și l-a propus în campania electorală – de a se implica activ în rezolvarea celor mai stringente probleme ale comunității.

„Venind în fruntea primăriei, spune dl Dumitru Stoica, am trasat împreună cu noii consilieri locali un plan concret de rezolvare a acestor probleme stringente și anume: reparația capitală a liceului, reconstrucția grădiniței de copii, reparația drumurilor din localitate, finalizarea gazificării satului, crearea unui sistem de salubritate, renovarea parcului public,

construcția unei piețe bine amenajate pentru desfacerea producției agricole, dar și a altor mărfuri.

Planul a demarat cu acțiuni concrete. Cu suportul financiar al FISM-ului, au fost finalizate lucrările de reparație a liceului teoretic „Tântăreni”, unde învață peste 300 de elevi. Sunt în deplină desfășurare lucrările de gazificare pentru ca în toamnă să fie dată în exploatare prima tranșă a gazoductului. Vor fi conectate la gaz natural peste 80 de gospodării. Planificăm ca să gazificăm întregul sat până în anul 2016.

O istorie ieșită din comun a avut grădinița de copii, finalizată aproape 90 la sută, își amintește primarul. Vă închipuiți, fosta conducere a primăriei nu a înregistrat clădirea grădiniței de copii la bilanțul APL, conform regulamentului, dar a fost dată cetățenilor din localitate în contul cotei valorice. Și țărani, ce erau să facă. S-a gândit fiecare să-și ia partea sa de cotă valorică, clădirea fiind desfăcută treptat. Așa că satul a rămas fără grădiniță de copii. Prin decizia consiliului local, pentru construcția grădiniței de copii a fost repartizată clădirea fostei cârmuiri a sovhozului. Lucrările de reparație capitală a clădirii grădiniței de copii au fost lansate de primărie în comun cu Agenția de implementare a subproiectului (AI) pe care preconizăm să le finalizăm până la 01.09.2013. Grădinița este prevăzută pentru 82 de copii.

Dintre alte proiecte aș putea menționa implementarea programului „Novateca” în colaborare cu lucrătorii bibliotecii sătești, după care instituția a fost dotată cu trei calculatoare cu acces liber pentru locuitorii satului.

Ne străduim să redăm satului și un aspect mai atrăgător. În scurt timp am realizat un subproiect de iluminare stradală pe o lungime de 4 kilometri. În această ordine de idei, planificăm să extindem iluminarea

stradală în mai multe mahalale ale satului”.

Este un aspect ce ține de amenajarea satului, dar planurile primăriei prevăd și alte obiective – de a crea condiții adecvate pentru odihnă, pentru organizarea manifestațiilor culturale, a întrecerilor sportive.

„Visul de mai demult al sătenilor, spune primarul, este de a avea un parc public, un parc de cultură și odihnă. Noi am inclus acest obiectiv în planul nostru de acțiuni curente. Am selectat și terenul pentru amplasarea parcului și pregătim documentația pentru implementarea acestui proiect.

La fel, o preocupare a noastră este construcția terenului sportiv, pentru ca tinerii, dar și ceilalți doritori, să aibă unde să se antreneze, unde să fie organizate întreceri sportive. Sunt lucruri foarte necesare satului în sensul păstrării și promovării tradițiilor noastre, a valorilor culturale.

După cum am menționat, planificăm să amplasăm și să amenajăm o piață de desfacere a produselor agricole, dar și a altor mărfuri. Vom amplasa în perimetrul pieței tarabe, mese, alte accesorii, pentru a crea condiții bune și a impulsiona comerțul. Că și primăria, adică bugetul local, va avea de câștigat de aici. Fiindcă a atrage investiții e una. Dar trebuie să ne învățăm a completa și bugetul local, a gestiona eficient banii publici. În această privință o bună școală pentru noi ne oferă Academia de Administrare Publică. După cum avea să se convingă Ecaterina Roșca, secretar al Consiliului local, care a participat la cursuri de perfecționare a măiestriei profesionale, organizate de Academie.

Mizăm mult în această privință pe implementarea Strategiei descentralizării, care, sperăm, ne va acorda acea autonomie locală, de care să beneficiem din plin pentru impulsivitatea noastră”.

Sergiu PÎSLARU

Descentralizarea sectorială – corelarea teoriei cu practica

Cancelaria de Stat a desfășurat seminarul tematic, dedicat reprezentanților Grupurilor de lucru sectoriale pentru descentralizare, la care au participat funcționari ai Cancelariei de Stat, de la ministerele care gestionează domenii pasibile descentralizării (**Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Mediului, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Culturii**), partenerii de dezvoltare și reprezentanți ai Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM).

Seminarul respectiv a cuprins două module, unul teoretic și al doilea practic. În cadrul primului modul, **Victoria Cujba, șefa Direcției Politici de Descentralizare, Cancelaria de Stat, Adrian Ionescu, consultant Tehnic Principal, PC-DLI, și Veaceslav Balan, analist de Program, PCDLI**, s-au referit la cadrul general privind elaborarea și implementarea politicilor de descentralizare,

conceptul și structura documentelor/strategiilor sectoriale de descentralizare, precum și importanța abordării bazate pe drepturile omului și egalității de gen în strategiile sectoriale de descentralizare.

În cadrul modulului doi al Seminarului, au fost aduse în prim-plan experiența practică și lecțiile învățate de autoritățile publice centrale în elaborarea politicilor de descentralizare sectorială, în baza exemplului Ministerului Educației. Întrucât la seminar au participat două categorii de funcționari, cei cu practică de lucru în cadrul Grupurilor de descentralizare, care cunosc agenda acțiunilor în contextul Strategiei Naționale de Descentralizare, și cei, care urmează să se familiarizeze cu toate aspectele, a fost posibil

un schimb de opinii, recomandări și sugestii ce ar îmbunătăți activitatea pe segmentul descentralizare.

Reprezentanții Ministerului Educației au expus detaliat procedura constituirii Grupului de lucru sectorial, s-au referit la procesul de elaborare a Strategiei sectoriale privind descentralizarea pe segmentul educație, au prezentat informații utile, dar și impedimentele apărute pe parcurs.

Reprezentanții Ministerului Finanțelor au reiterat disponibilitatea de a acorda suport în cadrul Grupurilor de lucru pentru corelarea propunerilor de politici de descentralizare cu surse financiare disponibile sau identificarea mijloacelor adiționale.

În context, participanții au fost informați de către **domnul Mihai Roșcovan, manager**

program, și despre asistența disponibilă în procesul de elaborare a strategiilor de descentralizare sectorială din partea partenerilor de dezvoltare în cadrul Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată, implementat cu susținerea Guvernului Suediei, PNUD Moldova și UN Women.

Într-un spirit cooperant, **reprezentanții CALM, Ion Beschieru și Alexandru Osadci**, au venit cu un mesaj referitor la colaborarea eficientă în cadrul Grupurilor găzduite de ministere, manifestând deschidere pentru implicare plenară în activități de îmbunătățire a situației în domeniul administrației publice locale. Concomitent, au fost înaintate mai multe propuneri cu referire la implementarea în practică a prevederilor Strategiei Naționale de Descentralizare.

În final, participanții au adoptat, de comun acord, agenda activităților pentru Grupurile de lucru descentralizare sectorială pentru perioada următoare. De asemenea, **s-a reiterat necesitatea sincronizării acțiunilor autorităților publice centrale în vederea implementării politicilor de descentralizare, precum și consultarea permanentă a opiniei autorităților publice locale.**

Cor. „F. P.”

„Exprimăm gratitudine Academiei de Administrare Publică, îndeosebi, dlui Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, vicerector al Academiei, și dnei Rodica Sobieski-Camerzan, șef Secție informare și documentare, pentru susținerea campaniei „Cartea – element al sufletului copilului.”

Astfel, la data de 23 aprilie,

Dăruind lumină SCRISOARE DE GRATITUDINE

lie, în cadrul acestei campanii, cu suportul Bibliotecii științifice a Academiei, dar și a profesorilor din cadrul Academiei, care nu au rămas indiferenți și au dorit să se implice în susținerea campaniei lansate de către foștii absolvenți ai A.A.P.

(promoția 2012), aducând contribuția lor la formarea colecției din partea A.A.P., au fost donate 262 de cărți, destinate caselor de copii, care au mare nevoie de asistență.

Academia a contribuit esențial la desfășurarea ac-

țiunii noastre de caritate și apreciem faptul că administrația Academiei și-a exprimat disponibilitatea, pentru viitor, de a susține și alte inițiative de caritate, pentru a contribui la promovarea cărții în societatea noastră.”

**Cu stimă și respect,
în numele inițiatorilor
Campaniei,
Irina ROITMAN**

Seminar metodic „Securitatea informației”

Dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale, stocarea informației în format electronic, extinderea programului e-Guvernare generează tot mai imperativ problema perfecționării sistemelor de securitate a informației, instruirii calitative a corpului-profesoral didactic al Academiei de Administrare Publică, a funcționarilor publici de toate nivelurile pentru a aplica metodele avansate de securitate.

Un seminar metodic cu tema „**Utilizarea instrumentelor de securizare a informației**” a avut loc pe 24 aprilie, curent, pentru profesorii

Academiei, fiind organizat de Catedra tehnologii informaționale aplicate a Academiei.

Dna Olga Cerbu, profesoară la Catedra TIA, a prezentat o informație amplă privind

tehnica securizării, metodele de utilizare a calculatoarelor și laptop-urilor pentru a proteja materialele informative de sus-tragerea lor nedorită.

Ca o completare a celor prezentate a fost și prelegerea **dnei Teodora Gherman, șefa Catedrei TIA, doctor, conferențiar universitar**, care s-a referit la mai multe aspecte ale problemei respective.

Tema securității informației fiind una mereu actuală, se preconizează de a fi organizate și pe viitor asemenea seminare metodice pentru profesorii și colaboratorii Academiei.

Nicolae GRIGORE

23 aprilie – Ziua Internațională a Cărții

„Că nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă, decât cetitul cărților”

(Miron Costin)

Ziua Internațională a Cărții și a drepturilor de autor se sărbătorește anual pe 23 aprilie și este organizată de UNESCO în scopul promovării lecturii, publicării și a drepturilor de autor. Prima manifestare de acest fel s-a desfășurat în 1995.

Această zi nu a fost aleasă întâmplător. 23 aprilie este ziua trecerii în neființă a doi titani ai literaturii universale, William Shakespeare și Miguel de Cervantes, precum și a altor scriitori: peruanul Inca Garcilaso de la Vega (1616), poetul englez William Wordsworth, scriitorul francez Jules Barbey d'Aureville (1889) și poetul englez Rupert Brooke (1915).

În țara noastră, pe 23 aprilie se mai consemnează și Ziua Bibliotecarului, instituită prin Decretul Președintelui Republicii Moldova în anul 2010.

Cu această ocazie, Biblioteca științifică a Academiei de Administrare Publică a organizat o masă rotundă intitulată „**Cartea tipărită vs. Cartea electronică**,” la care au parti-

cipat profesorii Academiei de Administrare Publică Tatiana Șaptefrați, doctor, conferențiar universitar, Teodora Gherman, doctor, conferențiar universitar, Rodica Rusu, doctor, conferențiar universitar, Eugenia Cebotari, lector superior universitar, precum și reprezentanții altor instituții, Angela Cojocaru, vicedirector al Centrului de sănătate spirituală din R. Moldova, Sergiu Cojocaru, Departamentul Drept de Autor și Proprietate Intelectuală (A.G.P.I.) ș. a. E de menționat și participarea tinerilor cercetători, Gheorghe Cibotari, Universitatea A.Ș.M., declarat cel mai bun tânăr inovator al R. Moldova, și masteranzii M. Monastirli, laureat al Premiului Mare la concursul național „Moștenirea”, M. Dobrovolschi, S. Snegur, D. Popilevski ș. a.

În cadrul acestei mese rotunde, **dna Rodica Sobieschi-Camerzan**, șefa Bibliotecii Științifice a Academiei, s-a referit pe scurt la istoricul Zilei Internaționale a Cărții și Dreptului de Autor, la măsurile ce se întreprind pentru promovarea

cărților, editarea lor și protecția dreptului de autor. În timpul discuțiilor au fost abordate asemenea teme actuale: dacă se merită de renunțat la cărți în favoarea Internetului sau a televizorului?; ce este mai avantajos, să utilizăm cărțile digita-

le sau cele pe suport de hârtie?; cum sunt asigurate drepturile de autor, în cazul cărților virtuale și cum își vor primi scriitorii onorariile în cazul operelor digitale?; există, oare, riscul să dispară cartea pe suport de hârtie, precum susține poetul român Robert Șerban ș. a.

Pe parcursul întrunirii, s-au expus mai multe opinii, fiind

subliniate atât părțile bune, cât și lacunele fiecărui model de carte. În final, participanții au ajuns la concluzia că, practic, este imposibil de a exclude din circulație vreun tip de carte, pentru că aceste două forme ale cărții, de fapt, nu se exclud,

ci se completează. Or, aici conținează nu atât forma, cât conținutul fiecărei cărți, mesajul autorului, impactul acestui mesaj asupra cititorului, în particular, și asupra societății, în general, forma cărții fiind secundară și rămânând la alegerea fiecărui bibliofil sau a utilizatorilor, în general.

Vitalie NICA

Când omenirea va părăsi Terra?

Fizicianului Stephen Hawking susține că specia umană va dispărea în maxim 1.000 de ani dacă nu va găsi o soluție să părăsească această planetă fragilă. Hawking a adăugat că explorarea spațiului este esențială pentru supraviețuirea speciei noastre și îndeamnă la concentrarea eforturilor spre acest deziderat.

„Trebuie să ajungem în spațiu pentru viitorul nostru. Dacă

vom înțelege cum funcționează Universul, îl putem controla. Sunt convins că omenirea nu va supraviețui următorilor 1.000 de ani pe Terra”, a declarat Stephen Hawking.

Explorarea spațială se lovește însă de problemele ridicate de criza economică globală, iar fondurile necesare cercetărilor au fost reduse drastic peste tot în lume. Cursa marțiană pare totuși să rămână între planurile de viitor ale cercetătorilor.

Între anii 2010 și 2011, la Moscova a avut loc experimentul Mars-500, experiment prin care 6 voluntari au petrecut 520 de zile (cât ar dura un zbor Terra-Marte) în replica unei nave spațiale.

NASA vrea să captureze un asteroid de mici dimensiuni

Agencia spațială americană (NASA) vrea să organizeze, până în 2020, o misiune robotizată cu scopul de a captura un asteroid de mici dimensiuni și a-l așeza pe orbita Lunii. Costul acestui proiect este de 100 milioane de dolari. Operațiunea de capturare a asteroidului face parte dintr-un program spațial mai amplu. Informația a fost făcută publică de un membru al comisiei pentru misiuni spațiale din Senatul american, Bill Nelson.

„Programul combină cercetările necesare pentru exploa-

tarea resurselor de pe asteroizi și mijloacele de deviere a traiectoriilor acestora în cazul în care reprezintă o amenințare pentru Terra, precum și dezvoltarea tehnologiilor care permit

facilitarea viitoarelor misiuni cu echipaj uman pe Marte”, a spus senatorul american.

Telescop pe vulcan

În vârful vulcanului inactiv Mauna Kea din Hawaii (SUA) va fi construit cel mai mare telescop din lume. Noul sistem optic prevede construcția unui

observator pe Mauna Kea, unul din cei cinci vulcani care formează insula Hawaii. Telescopul va ajuta oamenii de știință să observe obiecte din Univers

care se află la o distanță de 13 miliarde de ani lumină de Pământ.

Costul telescopului, conform calculelor preliminare, se ridică la un miliard de dolari, iar

finanțarea proiectului va fi realizată de universități din SUA, Canada, China, India și Japonia. Oglinda-gigant din interiorul dispozitivului, cu un diametru mai mare de 30 de metri, va fi montată din 492 de segmente.

Vulcanul Mauna Kea se află departe de marile orașe, iar prin intermediul acestui observator astronomiei vor putea efectua observații atât în spectru vizibil (spectru optic), cât și în infraroșu.

NASA caută extratereștri prin Univers de 50 de ani

Agencia Spațială Americană NASA sărbătorește împlinirea a 50 de ani de la apariția exobiologiei și 20 de ani de la postularea astrobiologiei, două momente epocale, în care oamenii au înțeles că nu sunt singuri în Univers și au început să-și caute vecinii. Programul a început cu lansarea misiunii Viking pentru găsirea și detectarea vieții pe Marte, precizează NASA.

În 1960, Agenția Spațială Americană își stabilește programe și priorități de studiu și detecție în domeniul căutării formelor de viață din Univers. Ulterior, acest program este extins prin studii de biologie

evoluționistă, iar începând cu 1990, amploarea cercetărilor capătă și profunzime, depășind, astfel, limitele exobiologiei și stabilind direcțiile de studiu și cercetare ale astrobiologiei.

Programul astrobiologiei cuprinde studii de evoluție în spațiul interstelar, formarea și evoluția planetelor, oferind date suplimentare față de exobiologie și biologia evoluționistă.

În actualitate, NASA abordează trei probleme fundamentale: apariția vieții pe Pământ, existența și detecția vieții pe exoplanete și în Univers, precum și viitorul vieții pe Terra și în Univers.

Oamenii de știință au descoperit embrioni de dinozaur în China

Paleontologii canadieni au descoperit pe teritoriul Chinei de sud un „cimitir” întreg de ouă fosilizate de dinozauri. Experții relevă că aceste reptile au o vârstă record pentru știința modernă - 190 de milioane de ani. Prezența în aceste ouă a embrionilor în diferite stadii de dezvoltare va permite să se urmărească procesul de formare a dinozaurilor. Potrivit oameni-

lor de știință, ouăle aparțineau Lufengosaurus. Aceasta a fost

prima specie de dinozaur, al cărui schelet complet a fost găsit în China.

Abuz de serviciu și fals în acte publice

Trei angajați ai primăriei unei localități din raionul Râșcani, reținuți de procuratura anticorupție, vor apărea în fața instanței de judecată pentru abuz de serviciu și fals în actele publice. Contabila-șefă din cadrul primăriei a fost acuzată de faptul că a achitat ilegal pe parcursul anilor 2007-2011 salariul soțului și fiului ei în sumă de 78301 lei.

În urma controlului, s-a depistat faptul întocmirii pe parcursul anilor 2007-2011 de către conducătorul casei de cultură a tabelului orelor de muncă al angajaților, cu introducerea datelor denaturate.

Fostul primar, în intervalul

anilor 2007-2008, a emis două dispoziții de angajare a unei persoane în calitate de conducător al casei de cultură și director al unei întreprinderi, funcții care în conformitate cu legislația nu puteau fi cumulate.

Urmărirea penală pe acest caz a fost finalizată, dosarul

fiind expediat în instanța de judecată pentru examinare în fond.

Corupție la Inspectoratul fiscal Făleşti

Șeful secției urmărire plăților din cadrul Inspectoratului Fiscal de Stat Făleşti a fost reținut de ofițerii CNA, fiind bănuțit de corupere pasivă. Acesta ar fi extorcat de la directorul unei firme 10 000 de lei pentru

a debloca contul bancar al întreprinderii.

Pe acest caz a fost inițiată o cauză penală, iar dacă va fi găsit vinovat, bănuțitul riscă până la 10 ani de închisoare.

Angajat al Penitenciarului din Rezina, învinuit de corupere pasivă

Un supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr. 17 - Rezina va apărea în fața instanței de

judecată sub acuzația de corupere pasivă.

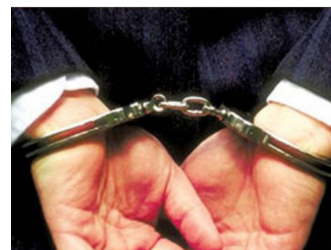
Potrivit Procuraturii anticorupție, la începutul lunii martie, curent, supraveghe-

torul penitenciarului a pretins de la un deținut o mie de lei pentru a permite introducerea și transmiterea ilegală a două telefoane mobile. Acesta a fost reținut în flagrant delict imediat după primirea sumei pretinse de la rudele deținutului. La faza de urmărire penală, supraveghetorul a fost eliberat din funcția de deținut.

Procurorii au finalizat urmărirea penală pe acest caz și au expediat dosarul în instanța de judecată pentru examinare în fond.

Primar suspectat de corupere pasivă

Primarul satului Musteața, raionul Făleşti, a fost reținut de către ofițerii Direcției Nord a CNA, fiind bănuțit de corupere pasivă. Potrivit declarantului, primarul ar fi extorcat de la el 200 de euro pentru a-i elibera o adeverință ce ar confirma faptul că acesta locuiește în localitatea menționată. În acest caz, a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă. Dacă

va fi găsit vinovat, bănuțitul riscă până la 10 ani de închisoare.

Însușire ilegală a peste o jumătate de million de lei

O angajată a filialei unei bănci din Ialoveni va apărea în fața instanței de judecată sub acuzația de însușire ilegală a mijloacelor bănești în proporții deosebit de mari.

Potrivit Procuraturii raionului Ialoveni, în luna mai 2012, femeia, în vârstă de 23 de ani, fiind angajată la filiala unei bănci din raionul Ialoveni, în calitate

de casierită, a însușit ilegal peste 585 000 lei, după care a dispărut. Femeia a fost reținută în Austria și extrădată autorităților Republicii Moldova.

Pe parcursul urmăririi penale învinuita nu a recunoscut vinovăția, negând că ar fi însușit banii. Actualmente, aceasta are interdicția de a părăsi țara, pe motiv că instanța de judecată a respins demersul procurorului de deținere a acesteia în arest la domiciliu.

Procurorii au expediat cauza penală în instanța de judecată pentru examinare în fond.

Instructor auto corupt

Un profesor din cadrul unei școli auto din Bălți a fost reținut de către ofițerii CNA, fiind bănuțit de extorcare de mită și trafic de influență. Potrivit denunțatorului, profesorul i-ar fi cerut 2000 de lei ca să-i organizeze susținerea examenului de calificare pentru categoria B. Acesta i-ar fi spus că are influență asupra membrilor Comisiei de examene din cadrul Secției de Examinare și Evidență a Transportului din Bălți și că-i poate determina să-i elibereze permisul de conducere

pentru categoria solicitată.

Profesorul a fost reținut în incinta școlii auto din Bălți, iar banii extorcați au fost depistați

asupra sa. Pe acest caz a fost pornită o cauză penală. Dacă va fi găsit vinovat, bănuțitul riscă până la 5 ani de închisoare.

Dacă cultura și datinile, tradițiile unui sat vor înainta împreună, înseamnă că va urma bunăstarea lui materială și spirituală, vor perpetua valorile neamului. Este un crez al locuitorilor comunei Criva, Briceni, și, credem, nu numai al

Cultura înveșnicește neamul

Cultura: este strigătul oamenilor în fața destinului. (Albert Camus)

faima satului de baștină prin farmecul cântecului popular, participând la diferite festiva-

cului „Vă cânt din toată inima”.

Această tradiție are o continuitate în satul nostru cu noi aspecte de valorificare a bogăției culturale a neamului. Cei mai înzestrați artiști populari au înființat ansamblul „Ciuleandra”, după numele vestitului dans românesc, cu ritm accelerat, progresiv, artiștii fiind influențați și de romanul cu același nume de marele scriitor, Liviu Rebreanu. La sărbătorile creștinești și cu alte ocazii, participă toți locuitorii satului, de la mic la mare, artiștii, și maturii și copiii, fiind îmbrăcați în costume naționale. Aceste manifestări

în continuare primarul Vadim Gorobcov, deoarece satul nostru l-a dat poporului român, ba chiar lumii întregi, pe marele tenor, „Vocea de Aur”, Mihail Munteanu, solist la Teatrul de Operă și Balet din Chișinău. Dumnealui a cântat alături de cei mai mari interpreți ai lumii, s-a produs în opere de celebri compozitori: G.Verdi, G.Puccini, P.Ceaikovski, alți geniali muzicieni”.

Sunt o mare mândrie pentru comuna Criva aceste valori culturale inestimabile, dar și o mare responsabilitate pentru administrația publică locală și

lor, despre care avea să ne spună primarul localității, Vadim Gorobcov, aflat la Chișinău cu ocazia unui eveniment deosebit pentru satul de baștină. La Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici” s-a lansat în premieră Ludmila Roșculeț, de baștină din Criva, cu o inedită serată de creație „Vă cânt din toată inima”. Fiecare cântec aplaudat de sala arhiplină, unele fiind repetate la bis, au încântat pe cei prezenți și, îndeosebi, pe conșătenii prezenți în sală.

„Ne bucurăm mult pentru interpreta noastră, dna Ludmila Roșculeț, spune primarul de Criva, care prin perseverența sa de a-și valorifica din plin talentul a dus departe

luri naționale și internaționale. Începuturile carierei sale de interpretă a folclorului muzical, dar și a muzicii ușoare, vin de la școala din sat, fiind una dintre cele mai active soliste și apreciată pentru vocea ei inconfundabilă, cântecul popular însoțind-o de-a lungul anilor. A fost solistă a Teatrului Etnofolcloric „Ion Creangă” din Chișinău, conducătoare artistică a grupului folcloric „Sălcioară” de la Colegiul republican de comerț, este membră a Uniunii muzicienilor și Asociației Interpreților de Muzică Ușoară al Republica Moldova. Și iată rezultatul firesc al întregii sale cariere artistice – lansarea seratei de creație și a dis-

sunt ca un ritual pentru satul nostru, speranța noastră fiind de a înainta noi personalități ale culturii naționale.

Cultura este ceva deosebit pentru noi, mărturisește

primarul Vadim Gorobcov de a promova zi de zi aceste valori, lăsate ca moștenire, și a le transmite cu grijă generațiilor ce vin.

Text și foto Iurie FOCA

Abonarea 2013

Continuă abonarea pentru anul 2013 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

Vitalie NICA - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 29.04.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova